СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРҐАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIX. Ч. 41. Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер, 19. лютого 1931. VOL. XXXIX. No. 41. Jersey City, N. J., Thursday, February 19, 1931. THREE CENTS.

ДРУГИЙ ДЕНЬ НАРАД ГОЛОВНОГО УРЯДУ У. Н. СОЮЗА

ДИСКУСІЯ НАД ЗВІТАМИ УРЯДНИКІВ.

ДЖЕРЗИ СИТІ (Н. Дж.). — По відкриттю засідання в 9 год. рано Головним Предсідателем У. Н. Союза зарядженo дальші звіти Галовних Урядників У. Н. Союза. Головні Радні один по другім предкладали свою діяльність для добра Організації.

По вичерпанню звітів отворено над звітами дискусію. Дискусія велася над поодинокими урядниками осібно, в тому порядку, в якому вони здавали звіт. Широка дискусія розводилася, як звичайно, над звітами членів Головної Екзекутиви, а відтак над звітами Редакційного Комітету орґану У. Н. Союза.

В дискусії брали участь усі урядники; вона була широка й вичерпувала кожду справу, порушену в звіті обговорюваного урядника.

По вичерпанню дискусії над поодинокими урядниками уділено вотум довіря всім членам Головної Екзекутиви, Головному Містопредсідателеви, Головній Містопредсідательці та Редакційному Комітетови.

Вівтіркове засідання протягнулося до години 6.30 вечір. На порядок дня приходить докінчення дискусії над звітом Контрольної Комісії та поодиноких Радних.

ПРОВІРЮЮТЬ БАНКОВІ КОНТА 51 ПОЛІСМЕНІВ.

НЮ ЙОРК. — 600 банків одержали судові поручення подати банкові витяги з контів 51 полісменів, обжалуваних за побирання хабарів від власників спікізів.

Такі самі поручення будуть вислані ще до 600 брокерів, щоби дізнатися, чи обжалувані не грали на біржі, а коли грали, то якими сумами вони обертали.

МІЖНАРОДНІ ПІДБІҐУНОВІ ДОСЛІДИ.

ВАШИНҐТОН. — Уряд згідний з тим, щоби відкрита Бирдом частина Анарктиди, названа „Литл Амеріка", стала підставою для дальших міжнародніх метеорольоґічних, електричних і маґнетичних дослідів. Такі досліди думає вести Америка в злуці з 26 іншими державами. На ту ціль призначено з боку Злучених Держав $30,000.

ПОДАТКОВА ВАРТІСТЬ НЮ ЙОРКУ.

НЮ ЙОРК. — Реальности міста, за які треба платити податки, оцінено на $18,806,166,924. Вартість реальностей зросла в порівнанню з минулим роком на $578,548,612.

ЯК БОГАЧІ ЩЕ БІЛЬШЕ БОГАТІЮТЬ.

НЮ ЙОРК. — Френк А. Вендерлип заробив у часі від 1. січня до половини лютого біжучого року на шерах „Обурн Отомобил Компані" $2,000,000. Його шери, які вартували з початком нового року $3,000,000, підскочили за той короткий час до висоти $5,000,000.

ПОКАЗУЮТЬ ДІТЯМ КОРОВУ І ТЕЛЯ.

ЛОС ЕНДЖЕЛЕС. — „Борд оф Едюкейшен" прийшов до переконання, що 25% дітей, які ходять до школи, не бачили ще в своїм житті ні разу корови, а 50% не бачили теляти. Тепер кождого дня привозять з фарми до одної з публичних шкіл корову з телятем і показують дітям, а діти не можуть надивуватися, що молоко походить від тих дивних сотворінь з рогами".

АМЕРИКА — ЗІПСУТА ДИТИНА.

ЛОС ЕНДЖЕЛЕС. — Семюел Ундермаєр, заступник найбільших корпорацій, робітничих юній, конґресових комітетів і стейтових та міських установ, підніс у своїм відчиті, виголошенім у „Юніверсіти Клоб", що вже прийшов найвищий час, щоб Американці здали собі справу з того, чим вони є в дійсности. Ундермаєр твердить, що „Америка є зіпсутою дитиною щастя", яка має найбільші природні богацтва, а тими богацтвами, як і цілим краєм, правлять люди, які не мають відповідного знання і до своїх становищ не доросли. Він каже, що в цілім світі не можна знайти в законодатних тілах більш невідповідних інтелектуально людей, як їх маємо в Америці. А це, що Америка є богатою країною, не є, на думку Ундермаєра, впливом її розуму й енерґії, а тільки впливом великих природних богацтв.

СКІНЧИВ ПОЛІТИЧНУ КАРІЄРУ.

ВАШИНҐТОН. — Сенатор Бліз з Савт Каролайни покинув Вашинґтон і відїхав до Коломбії як приватна людина, скінчивши свою політичну карієру, яка тревала від 1890 р. Сенатор Бліз перепав при останніх сенатських виборах.

ТРЕБА СЕРІОЗНИХ СТУДЕНТІВ.

НЮ ЙОРК. — В „Ню Йорк Юніверсіти Нюс" читаємо, що каледжі переповнені тепер студентами, які там опинилися тільки тому, щоби піднести себе вище соціяльно, коли ціль університетської освіти повинна полягати в шуканню і пізнанню правди, гуманности, обовязковости й у розумінню річей.

СОВІТИ ЗБИРАЮТЬ ГРОШІ НА ВОЄННІ КОРАБЛІ.

Совітська орґанізація для військової підготівки населення орґанізує спеціяльну пропаґанду для будови воєнних кораблів. Ця кампанія потріває всего 5 днів і то від 25. січня до 1. лютого. У всіх театрах та кінах будуть збирати на цю ціль гроші. В усіх містах і селах будуть орґанізовані маніфестації в ціли збирання фондів на удосконалене визброєння совітського союза. Робітникам відтягнеться гроші з їх заробітної платні. Совітські ґазети підраховують, що при цій кампанії збереться 10 міліонів рублів.

БОРОТЬБА З ПЯТЬМА ҐОРИЛЯМИ.

З Булавайо (Родезія) доносять: Майор Ґатті, управитель італійської наукової експедиції в бельгійськім Конгу, знаходився над пропастю. Нагло напали на нього пять дорослих ґорилів. Одного з них застрілив майор, а інші втікли.

КИТАЄЦЬ СТАВ РУМУНОМ.

В Ізмаілі перейшов на православну віру Китаєць Цан-Фун-Сан, який жив перед війною в Румунії і занимався виробом штучних цвітів. По 16-літнім побуті в Румунії цей Китаєць зроманізувався, а цими днями перейшов також на православну віру і змінив своє назвиско. Він називається тепер Василь Фуншану. Охрестив його ізмаільський епископ.

ХУРТОВИНА В ДРОГОБИЧІ ТА СТРИЮ.

У ночі з пятниці на суботу (16. січня ц. р.) лютувала над Дрогобичем і повітом хуртовина. Вихор повалив паркани, телефонічні стовпи та попереривав телефонічні дроти. Зірвав крівлю з дзвіниці при костелі, ушкодив теж дах костела.

Хуртовина перейшла також над Стриєм. Зірвала кілька дахів, ушкодила телеґрафічні дроти, електричну мережу, тому Стрий, Дрогобич і Борислав були без світла. Буря перейшла й над Солотвиною (пов. Богородчани) і повалила 17 телеґрафічних стовпів на шляху Солотвина-Дзвиняч.

НЕ ВСЕ ЗОЛОТО, ЩО СВІТИТЬСЯ.

Селянин Андрій Лелек приїхав до Львова полагоджувати якісь орудки. Коли він переходив Галицькою площею, до нього приступив якийсь драбуга і запропонував купити в нього золоті перстені. Недосвідчений селянин, бачучи, що перстені світяться, повірив що це золото та заплатив 100 золотих. Урадований, що зробив добрий інтерес, пішов до золотника продати ці перстені, але тут довідався, що це мідяні обручки, які не варта й одного золотого.

ЗВИРОДНІЛА МАТИ.

25-літня Анна Романюк з Ягольниці, пов. Чортків, покинула зовсім нагу свою 4-літну дитину на морозі. Звироднілу матір арештували. В слідстві виявилося, що вона вже давніше знущалася в брутальний спосіб над своєю невинною дитиною і хотіла, щоби дитина померла. І в тій цілі покинула дитину на морозі. Дитина померла.

ЖЕРТВИ ВІЙНИ.

У Польщі є тепер 143,245 інвалідів, у самій Варшаві 5,828, на Полісcю 1,690, на Волині 3,276, у львівськім воєвідстві 18,076, в станиславівськім 7,917, у тернопільськім 6,067. З тих інвалідів 72% утратило всяку здібність до праці, 1.1 проц. втратило зір. Державну допомогу дістає 114,595 інвалідів, інші мають право тльки на безплатне лічення та непостійні допомоги.

ВІДКРИТТЯ СТАРИННОГО МІСТА ПРИ ПОМОЧИ ЧАРІВНОГО ПРУТИКА.

З Риму доносять: В археольоґічних кругах викликали велику сензацію успіхи Домeніки Маттальоні, яка при помочи чарівного прутика викрила 20 кільометрів від Риму, недалеко гори Соракте, старинне місто Капену. Розкопи потвердили правдивість твердження панни Маттальоні. В однім гробі знайшли 12 кістяків та ріжні предмети. Найцікавішим предметом є кишенькове зеркальце у шкірянім футералі. Відкопали також вулицю з білого мармору.

КЛОПІТ З ПАМЯТНИКАМИ.

При вул. Трибунальській у Львові поставлено памятник гетьмана Яблоновського. Якомусь референтові цієї справи в маґістраті прийшло до голови позолотити цей памятник і це допровадило до розпуки пресу і світ мистців, які добачили в позолоченім памятнику нарушення всякого естетичного смаку та брак розуміння краси. Писалось навіть, що цей „золотий телець" не тільки що не приносить містові слави і не прикрашує його, а навпаки — компромітує Львів. Недавно у ночі хтось зробив собі збитка і намалював на обличчі памятника вуса і бороду, а ціле лице гетьмана перемалював на червоно. Цілий день маґістрат мав клопіт: робітники з трудом змивали водою гетьманські вуса і бороду і аж вечером цей памятник засіяв знов своєю золотою барвою.

8 ЛІТ ТЯЖКОЇ ВЯЗНИЦІ.

Дня 22. січня перед львівським судом присяглих закінчилася розправа проти Ілька Равока й Петра Філяса, обвинувачених у злочині вбивства на особі Мозеса коло Сокаля. Равока засудив трибунал на 8 літ вязниці, Філяса на 14 днів.

ВЕЛИКІ ГРОШЕВІ НАДУЖИТТЯ ЗАЛІЗНИЧОГО УРЯДОВЦЯ.

У Влоцлавку арештували залізничного касієра, Кляйна, за те, що він вкрав 52 тисячі золотих на шкоду залізниці. Кляйн, як виявило слідство, крав державні гроші вже від пяти літ.

ЧИСЛЕННІ АРЕШТУВАННЯ В РАДОМІ.

Дня 19. і 20 січня ц. р. дійшло в місті Радомі (Польща) до голодових заворушень, які закінчилися ограбленням численних склепів. Поліція виступила проти демонстрантів та після довших зусиль зліквідувала заворушення. Арештовано понад 70 осіб, з чого 28 віддано судови.

Дня 22. січня маґістрат почав виплачувати запомогу для безробітних, чого домагалися представники безробітних.

ВІДКРИЛИ МОНАСТИР З 14. СТОЛІТТЯ.

При реновації вязниці Санта Вердіяна у Фльоренції відкрили чудовий монастир з 14. століття. Цей монастир збудували були черниці з Валямброзо.

ФІЛЬМА „НА ЗАХОДІ НІЧОГО НОВОГО" ЦЕНЗУРОВАНА.

Два кіна в Клюжі (Румунія) мали висвітлювати фільму „На Заході нічого нового", виготовлену на основі повісти Німця Ремарка. В останній хвилі заборонило міністерство внутрішних справ висвітлювання. Ремарк малює в своїй книзі війну, якою вона є, а це не на руку державам, що хочуть мира й приготовляються до війни.

СУД НАД БУВШИМ ПОСЛОМ ЖУКОМ.

Дня 16. січня рівенський окружний суд у Кремянці засудив на два роки тяжкої вязниці бувшого посла Семена Жука за промову на передвиборчому вічу, що відбулося 8. квітня 1930 р. в м. Вишгородку на Кремянеччині.

ВІДКИНЕННЯ ВНЕСКУ В СПРАВІ ЗВІЛЬНЕННЯ АРЕШТОВАНИХ УКРАЇНСЬКИХ ПОСЛІВ.

Дня 22. січня ц. р. відбулося засідання реґуляміново комісії. На ньому велася дискусія в справі звільнення арештованих українських послів. Справу цю реферував пос. Загайкевич. Після дискусії приступлено до голосування над внеском. Комісія 10-ти голосами проти 2-ох видкинула цей внесок.

З черги пос. Загайкевич реферував внесок в справі звільнення з вязниці пос. Кохана. Після короткої дискусії в цій справі й заяви міністра справедливости внесок перепав більшістю 10-ти голосів проти 2-ох.

ЖЕРТВА НАУКИ.

Німецький студент Тіль, приготовляючись у ляболаторії фізикального інституту в Берліні до останнього іспиту, підчас експерименту з електричним апаратом упав трупом, убитий електрикою.

ЗНОВ ЕКЗЕКУЦІЯ НА МАДЯРЩИНІ.

В Пятикостелі на Мадярщині фельдвебель жандармерії Олекса Амбрус напав у ночі на почтову урядницю, убив її та її дочку, потім ограбив почту. За те Амбруса засуджено на кару смерти і повішено.

ІНЖИНІР ШПІОНОМ.

У Берліні арештовано німецького інжиніра Ріхтера, який довший час перебував у СРСР та став на услугах большевиків. У нього знайдено матеріяли, які доказують, що Ріхтер був радянським шпіоном.

ВИБУХ НА ЗАЛІЗНИЧІМ ДВІРЦІ В СТАНИСЛАВОВІ.

Дня 16. січня в бюрі уряду руху залізничого двірця в Станиславові вибухнули ґази в каналі під сиґналовим апаратом. Уладження ушкоджене, вилетіло 23 шиби.

БОЛЬШЕВИКИ ПРИЗНАЮТЬ, ЩО В ЇХ ОБСТАВИНАХ АМЕРИКАНСЬКІ ФАХОВЦІ НЕ МОЖУТЬ З УСПІХОМ ПРАЦЮВАТИ

МОСКВА (СССР). — Частина большевицької преси робить закиди американським інжинірам, техникам та іншим фаховцям, яких законтрактовано на роботах в Росії, що вони не виправдують великої платні, яку одержують за свою роботу. Деякі ґазети дивуються, чому Американцям виплачують утримання в долярах, коли техніки й спеціялісти з інших держав одержують свою платню в російських рублях. Особливо незадоволені ґазети відомою дітройтською фірмою Кана, яка доставляє для радянщини технічні сили й ріжні машини для обладування заводів. Комуністи кажуть, що вони заплатили за багато деяких машин та матеріялів, яких і досі не доставлено до Росії, чим фірма порушила контракт.

Лиш „Індустріяльная Ґазета" замісць того, щоби робити закиди американським інжинірам, техникам та фірмам, знаходить, що причиною згаданих недостач є сама російська система. Ґазета говорить, що на закордонних фаховців у Росії звалюється таку роботу, яку можуть добре виконати звичайні радянські техніки, чи навіть рисівники. Довга тяганина з затвердженням ріжних проєктів та плянів, які подають чужинці-фаховці, також обнижає успішність їх праці. А головне те, що державна система контролі всього та керування всім життям в Росії також відємно відбивається на корисности праці чужоземних фаховців. Особливо ґальмує цю працю постійна ворожнеча між окремими комуністичними установами, департаментами та керівниками.

„Індустріяльная Ґазета" радить не так шукати вини за непродуктивність і невдачі праці дорого плачених чужинецьких фаховців серед тих фаховців, як в самій радянській системі, що все життя вдержавила. Та зрештою таке саме спостерігалося підчас Світової Війни і в інших державах, коли одні державні установи перешкаджали другим у їхній праці, беручи в свої зарядження те, що раніше було в приватних руках.

ЗНОВ ДИКТАТУРА В ЕСПАНІЇ.

МАДРИД (Еспанія). — Републиканцям не пощастило сформувати свого кабінету міністрів з доручення короля. Воєнно-консервативні круги висунули зі своєї сторони на становище премієра-міністра бувшого диктатора Беренґвера, якому король знову доручив сформувати новий уряд. Биренґвер уже майже закінчив формування нового уряду.

Монархісти й військові повели сильну аґітацію проти скликання королем установчих зборів, а згоджуються лише на скликання парляменту, який мав би право поробити незначні зміни в конституції. Більшість армії залишається на стороні монархістів та воєнної кліки. Столиця й інші більші міста Еспанії нагадують собою воєнний табор, де армії приготовляється до боїв.

З другої сторони й републиканці та робітництво готуються до боротьби проти заведення нової диктатури. Вся країна стоїть під заґрозою нових крівавих подій.

АРАБИ НЕЗАДОВОЛЕНІ.

ЄРУСАЛИМ (Палестина). — Лист Мек Донелда до голови міжнародньої жидівської сіоністичної орґанізації, Вайцмана, що заспокоїв Жидів зприводу анґлійської політики в Палестині, викликав велике незадоволення серед Арабів. Предсідник палестинського арабського виконавчого комітету написав до Мек Донелда довшого листа, в якім заявляє, що останній лист премієра-міністра Великої Британії унеможливлює замирення між Жидами та Арабами в Палестині.

Араби тепер вважають, що Анґлія підтримує Жидів у Палестині проти арабських інтересів. Так пояснюють Араби останній лист Мек Донелда.

ГОЛОД ПРИВІВ ДО ШИБЕНИЦІ.

ІСТАНБУЛ (Туреччина). — Селяни передали до рук влади молодого Турка Гусейна, який 14 днів тому вирвався з рук ката біля самої шибениці й утік у гори. Голод примусив Гусейна прийти до села в пошукуванню їдження. Та тут його селяни пізнали й передали в руки влади за обіцяну винагороду 500 долярів.

Захоплення в руки влади Гусейна викликало в Туреччині таку саме сензацію, як його втеча зпід шибениці. 27 його товаришів-бунтарів проти режіму Кемаля Паші були повішені. Тепер такаж доля чекає й Гусейна, цього 24-літнього селянського парубка.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Загряниці:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Тел. „Свободи", Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1838
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

НЕ ТОРГУВАТИ!

Перемиський „Український Голос", орган націоналістичної думки, помістив недавно передовицю, затитуловану „За партію сильних людей".

Автор статті побоюється, щоби нас не завів тепер політичний провід у краю, себто в першу чергу Парляментарна Українська Репрезентація, та щоби той провід не дався звести з властивого шляху боротьби, даючи себе зловити польському урядови на вудку ріжних обіцянок і концесій.

Не входячи в те, наскільки оправдані побоювання автора статті, важне є те, що автор підчеркує, що нам дається відчувати найбільше брак сильних людей. І це правда. В нашім політичнім житті, коли ходить про західно-українські землі, не було назагал на протязі цілої польської окупації дійсного заломлення протипольської лінії, бо угодові змагання деяких одиниць бувшої трудової партії й їхні угодові резолюції не мали дійсних практичних наслідків. А мимо того побоювання за заломлення цеї лінії існують далі й розкладають наші сили. Все те є наслідком того, що на провідних позиціях бракує нам таких людей, яких постава й слово були би такими сильними й авторитетними, що поклали би конець сумнівам щодо щирости їх слів і заяв і казали би вірити, що їх характер не допустить ніколи до викривлення цеї політичної лінії, яку вони голосять.

І це правда, що легко це сказати чи написати, а дуже важко перевести, особливо, коли ходить про політичне життя, яке дуже часто побудоване на „торгованню" і компромісах. Та треба памятати, що торгувати й компроміси заключати не є важко тоді, коли торгують рівні з рівними і коли є надія, що з того торгу будуть користи для обох сторін. Та поневолені Українці не „доторгувалися" досі з Поляками ні до чого, а тільки добивали і розкладали такими торгами свої власні сили.

З Польщею ми не можемо вести ніяких „торгів". Вона й без торгів має виконати вже „виторговані" концесії, які їй наложено міжнародними договорами. І на тім становищі треба нам стояти і вимагати виконання того, до чого Польща зобовязалася договорами в справі національних меншин. Всі інші „торги" зводять українську справу в Польщі до внутрішньої польської справи, а цього саме Полякам треба. Це повинен памятати наш політичний провід та завжди мати на оці те, що наш нарід польської окупації не признав і не признає.

КОМУНІКАТ ОБЄДНАННЯ

(ЛЮТИЙ 1931).

На засіданню Екзекутиви Обєднання, яке відбулося в Ню Йорку, Н. Й., дня 31 січня б. р., обговорено й вирішено слідуюче:

1. Успішність протестаційної акції проти польських звірств у Галичині.

Стверджено, що протестаційна протипольська акція увінчалася в Америці успіхом. Сотки тисяч нашої еміграції станули одним фронтом проти польських злочинств, а в тім своїм протесті знайшли велику підпору з боку американського громадянства й американської преси.

В важкі часи безробіття й економічної скрути наш робучий нарід в Америці не тільки видав значні суми на величаві протестаційні маніфестації, але й зложив ще десятки тисяч долярів, які вислано до краю на допомогу обороні перед польським наїздником. На ті цілі переслало Обєднання до краю від американсько-української іміграції за останні три місяці $24,076.06.

Протипольський протест був загально-народнім. І протипольська пропаганда в американській пресі не була ведена якимсь спеціально поставленим інформаційним бюром чи бюром протипольської пропаганди, а тільки була випливом почувань всієї нашої іміграції. А вели її самі наші громадяни, або центральні комітети, які повстали по місцевостях зі злуки місцевих українських організацій. Деякі з них, як приміром Центральний Комітет міста Філадельфії, повели широку пресову кампанію в американській пресі з метою познайомити американське громадянство не тільки з польською окупацією, але й цілістю української справи.

На особливу увагу заслугує те, що в звязку з „пацифікацією" у Галичині удалося нашій американській іміграції навязати звязки з політичними і журналістичними кругами Великої Британії, які, якщо будуть задержані, можуть нам облекшити дальшу акцію в справі допомоги визвольним змаганням наших братів у рідним краю.

2. В справі висилки української делегації до Вашингтону.

Принято до відома звіт у справі висилки української делегації до Вашингтону, з якого виходить, що у вашингтонській пресі інтервеніювали в справі польських звірств у Галичині поодинокі люди і делегації, які представляли себе, може й в найкращій вірі, представниками української іміграції в Америці, та що ті делегації, не маючи відповідної до цього повновласти ні відповідного підготовання, нашій справі не допомогли. Як виходить з одержаних нами інформацій, така розбита акція поодиноких осіб чи організацій є у Вашингтоні небажаною. Обєднанне має далі на увазі висилку загальної делегації. Справа находиться покищо в підготовчій стадії. Між иншим треба також упевнитися, чи така делегація матиме у Вашингтоні вигляди на якісь реальні успіхи.

3. Брошура в справі польських звірств.

Згідно з ухвалою Пятого Конгресу приступається заходами Обєднання до друкування брошури "Polish Atrocities in Ukraine." Одобрено предложений предс. О. Ревюком уклад брошури і кошти видання. Постановлено видати її в 3,000 примірниках.

4. Приступлення в члени „Кооператів Ліг."

На внесення Господарської Комісії рішено вступити Обєднанню в члени "Cooperative League" та намагатися містити статті про українську кооперацію в органі Ліги "Cooperation."

5. Плян праці Господарської Комісії.

Від імени Господарської Комісії, яка складається з вибраних Конгресом трох членів, а то д-ра В. Галана, М. Данильченка й Ю. Павчака, принято слідуючий звіт д-ра В. Галана, голови комісії:

Кожда людина потребує до життя їжі, мешкання й убрання та щойно по заспокоєнню цих потреб вона розвиває свої інтелектуальні та артистичні здібности. Те саме діється і з нацією. Наука, яка займається дослідженням цеї людської чинности, зверненої на заспокоєння життєвих потреб людини і народу, зветься економією.

Ця наука повинна бути основою навчання кождої людини — члена народу, — бо всі инші науки, як лікарські, правничі, фільософічні, і т. и. можуть успішно розвиватися і мати своє примінення лише у народів, котрі стали на здоровій господарській основі, коли члени цього народу мають забезпечене фізичне істновання, коли вони як цілість знають як користуватися землею, як зорганізувати капітал і працю, щоби при найменших зусиллях видістати найбільші господарські користи та в той спосіб бути незалежним, самостійним народом.

Не треба згадувати і про те, що вся історія людства, а зокрема остання світова війна, це ніщо инше як боротьба державних народів за господарську перевагу.

І коли ми боремося за самостійність нашого народу, то безумовно це булоби будуванням замків на леді, колиб поруч справи політичної, військової та культурної ми минули їх головну основу: справу господарського розвою.

Це якраз була причина, чому при Обєднанню створено Господарську Комісію.

Щоби хоч частинно виконати вложене на нас завдання, праця Господарської Комісії розвивається в двох напрямках:

1. Теорія — себто поширення науки народного господарства дорогою рефератів і видавництв.

2. Практика, себто допомога в організації господарського життя.

До 1. Не зважаючи на вагу науки народного господарства в державному житті народу, ця наука у нас майже зовсім занедбана, до цього степення, що сьогодні на західних землях України нема одного економічного журналу (поминаючи кооперативи). Велику працю зробила Господарська Академія в Подєбрадах, але її наукові сили замкнулися в собі і сьогодні на сторінках української преси господарські справи або зовсім не мають місця, або їх обговорюють, з дуже малими виїмками, люди без всякого практичного чи навіть теоретичного знання основ народного господарства.

Щоби хоч частинно зарадити цьому та збудити зацікавлення господарськими справами ширшого загалу, Господарська Комісія буде придержуватися слідуючого пляну праці: а) Члени комісії виготовлятимуть реферати на слідуючі теми: Загальне господарське положення в світі; Господарське життя Злучених Держав; Господарське життя України. Ці реферати будуть виголошені на зборах Обєднання та переслані до вжитку преси. б) Поробиться заходи, щоби видати в англійській мові господарський збірник, який готовиться вже під редакцією проф. Тимошенка, а якого статті закупила Українська Стрілецька Громада. в) Для обзнайомлення чужинців з господарським життям України видаватиметься господарські бюлетини, а зокрема для видань American Economic Society і American Academy of Political and Social Science та економічних журналів. г) Навяжеться тісний контакт зі всіми українськими економічними товариствами, організаціями та видавництвами, як з господарськими підприємствами, щоби дістати від них відомости про їхнє життя та розвій і можливість торговельних зносин з Америкою. Всі відомости та економічні видання проситься слати прямо на адресу голови Господарської Комісії: Walter Gallan, 925 Atwood Rd., Philadelphia, Pa.

До 2. а) Практична сторінка діяльности Господарської Комісії мусить бути спрямована в першу чергу на організацію господарських інтелектуальних сил, себто на скликанне господарського конгресу та встановлення загальних напрямних господарської праці в Америці, господарського звязку з краєм та остаточного зорганізовання американсько-українського товариства. б) Найкращим способом поширення господарського знання та зацікавлення ширших кругів господарськими справами булоби влаштовування по громадах господарських зборів. В тій цілі Господарська Комісія висилатиме на бажання відповідних докладчиків.

Подаючи отсей плян праці, прохаємо всіх заінтересованих господарськими справами, котрі щиро хотіли би помогти в переведенню цього пляну в життя, щоби зголосилися на подану вище адресу.

6. Статут Американсько-Українського Національного Фонду.

Виконуючи рішення Пятого Конгресу в справі Національного Фонду, принято слідуючий статут:

Статут Американсько-Українського Національного Фонду.

І. **Назва:** Американсько-Український Національний Фонд.

II. **Ціль:** Фонд твориться в цілях: а) допомоги у відбудові Суверенної Соборної Української Держави та навязання тісних державних зносин між Америкою й Україною;

б) нести активну поміч в часах національної катастрофи, як війна, пошести, голод і т. д.

III. **Жерела Фонду:** Фонд складається з добровільних пожертв американського громадянства, призначених на цю ціль.

IV. а) **Заряд Фонду:** Заряд Фонду спочиває в руках трох тростисів, вибраних конгресом Обєднання, а контролю веде Головна Управа Обєднання.

б) Зужиття відсотків:

До хвилі осягнення суми $100,000 ні капітал ні відсотки не можуть бути нарушені. Коли фонд осягне суму $100,000, відсотки призначується (як зазначено під ч. II.) після доручення Головної Управи Обєднання. Таке доручення мусить бути стверджене власноручним підписом не менше трома четвертинами, себто не менше 15 членів Управи і тільки на таке доручення тростиси мають право вибрати відсотки на призначені цілі.

в) Нарушення Фонду:

Капітал фонду може бути нарушений тільки в хвилі національної потреби, дорученням Головної Управи Обєднання, ухвалою трох четвертин, себто 15 членів Управи.

V. **Члени:** а) Члени, котрі вложать не менше як $100, мають право участи і голосовання в конгресі Обєднання в справах фонду нарівні з делегатами товариств.

VI. **Розвязання.** На випадок розвязання Обєднання останній конгрес Обєднання рішає про призначення фонду, що мусить бути проголошене в українській пресі не менше як місяць до конгресу.

7. В Справі жертв на Національний Фонд.

Жертви, призначені на Національний Фонд, треба висилати до Обєднання на адресу:

Obyednanye,
P. O. Box 122 Hudson Terminal,
New York, N. Y.

Чеки повинні бути виписані на:

American Ukrainian National Fund.

При всіх посилках проситься виразно зазначувати, що це є жертва чи збірка на **Національний Фонд.** Всі ті жертви будуть відсилані Обєднанням до банку й на спеціальне конто, згідно з рішенням Пятого Конгресу й статутом Національного Фонду.

На тростисів Національного Фонду, вибрав Пятий Конгрес Обєднання слідуючих: о. сов. Лев Левицький, д-р Володимир Галан і капітан Михайло Дармограй.

ЗА ОБЄДНАННЄ УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В АМЕРИЦІ:

О. Ревюк, предс.;
Д-р Л. Мишуга, секр.

Антін Чехов.

ДОБРИЙ БРАТЧИК

Біля вікна стояла молода дівчина. Задумалася та глядила на вулицю. Коло неї юнак, в однострої державного урядовця, нервово шарпав вусики та дріжучо говорив:

— Сестро, спаматайся. Ще не запізно. Благаю тебе. Зірви з тим крамарем з тим кацапом. Плюнь на цю пузату пику. Хай його чорт побере. Ще раз благаю тебе.

— Не можу, братіку! Я дала слово.

— Благаю тебе. Пошануй наше назвище. Таж ти шляхтянка з роду! Дівчина з образуванням — а він квас продає, мужик, хам! хам! Зрозумій — це нерозумно! Смердючим квасом торгує, стухлі оселедці продає. Ти йому вчора дала слово, а він нині оциганив нашу кухарку на кілька копійок! Шкіру дере з бідних людей! Деж ділися твої ідеали? Ах. Боже, Боже! Що? Слухайже, таж любиш Михася Трихвостова з нашого департаменту, про нього лише мрієш! Він тебе кохає...

Сестра почервоніла. Лице її скривилося. Очі були повні ... Видно, брат потрапив у найбільше місце.

— Себе погублюєш і Михася. ... Він став запиватися! Ах! Сестро, сестро! Ти дала заманити себе хамським богатством, хатки, параменники. Вихо-диш замуж з вирахування. А він такий дурень, така худобина... Годишся вийти за неука, що навіть не вміє підписатися ортографічно: "Дметро Меколаїв". Чи чуєш це „Ме" худоба!... Старий, ординарний простак... Благаю тебе!

Братів голос дріжав, звучав хрипливо. Добрий братчик кашлянув, наче душився, та витер очі. І його лице скривилося.

— Братіку, я дала слово. А зрештою, маю вже досить нашої нужди...

— Ну, коли так, то я мушу вже виявити тобі. Я не хотів бути в твоїх очах обезчещеним морально, одначе скажу. Краще втратити добру славу, ніж позволити сестрі йти на загибіль... Тому послухай, Катрусю. Я знаю одну тайну твого крамаря. Коли дізнаєшся про неї — зараз зірвеш з ним. Ось ця тайна. Чи віриш, що я тепер стрінувся з ним в одним поганім льокалі? А може хочеш знати, де я стрінувся з ним? Що?

— Де?!

Відповідь зупинилася на братових устах. Та йому перешкодили. До кімнати ввійшов хлопець у куртку, в заболочених чоботах, обома руками держав великий мішок.

Перехрестився та станув біля дверей.

— Кланяється вам Дмитро Терентієвич — звернувся прихожий до брата — та при нинішній неділі бажає всього найкращого. А оце до рук власних.

Брат насупився, прийняв мішок, заглянув у середину й усміхнувся згірдливо.

— Щож там таке? Певно якісь дарунки. Гм.. Голова цукру.

Витягнув її з мішка, зняв з неї папір і став обковтувати пальцем.

— Гм... З якої цукроварні? Бобринського? Добре... А це? Чай? Чимсь його чути... Щож це за сардинки... Якась муштарда... Родзинки зі сміттям... Хоче мене підкупити, підлещується... Ні... голубчику!... Не вдасться тобі! А Чомуж це каву й цикорію перепачкував? Зрештою я кави не пю. Вона шкодить здоровлю. Денервує. Все в порядку. Можеш уже йти. Кланяйся там.

Хлопець вийшов. Сестра скоро підбігла до брата, схопила його за руку. Попередні його слова зробили на ній сильне враження. Ще слівце і... крамар був би дістав гарбуза!

— Говорик! Кажи! Де його бачив?

— Ніде, я собі так зажартував. Роби, як сама хочеш — сказав добрий братчик і ще раз поцюлав по голові цукру.
(З російського переклав **М. Н.**)

Михайло Зощенко.

ГЕРОЙ.

Люди прожогом бігли до фонтанки.

Біля поручча якась баба верещала розпучливо:

— Потопає! Людоньки, потопає!... Далебі...

— Хто потопає? — допитувалися люди.

— Таж людина тоне... Горожанин, самособою. Я сама бачила: бевх через поручча — тай нема. Дивіть, є! є!

Справді, з води виринула чиясь голова. Голова виплювувала воду, порскала та тихесенько благала помочі.

Люди тиснулися біля поручча, гляділи цікаво у воду.

— Йой, йой! — лементувала баба. — Потопає, самособою.

— Щож це, горожани?... Таж це не собака. Ратувати треба.

Якийсь юнак перетискався крізь юрбу аж до самого поручча.

— Хто потопає? — спитав гостро. — Горожанин, чи що?

— Горожанин...

— Нарочно, чи як, або може корчі схопили його?

— Нарочно.

— Зараз, — сказав юнак. Скинув кашкет на землю і, любуючися собою, переліз через поручча. Ліз поволеньки, розглядався по юрбі. Потім сів на поручча та спитав:

— Не знаєте, горожани, чи медалі дають тепер за вира-тування тих топельників, чи ні?

— Тобто — ордери? — по-відає хтось. — Не знати.

— Не знати, — повторюють у юрбі. — Давніше давали.

Юнак усміхнувся знеохочено.

— Давніше! Сам знаю... Тих драбів топельників я сам виловив щось сім штук... Давніше!

Якийсь вояк махнув розпучливо руками, скинув зі себе плащ і вскочив у воду.

За кілька хвилин витягнув топельника за обшивку.

Юнак сидів на поруччі та репетував:

— Так! Веслуй лівою рукою... лівою... А правою держи за коннір... Човен зараз підпливе... Так! Не пускай його... Е, дурень! Не вміє ратувати, а скаче. Дивіться!

До місця події доплив човен.

— Самособою, — сказав юнак. — Його щастя. Він витягнув. Колиж би не він — то я витягнув би. Без медалі... Було, не було...

Юнак заложив кашкет на голову та побіг до ристані.

Люди ще довго стояли біля поручча, гляділи на місце, де той чоловік хотів топитися. Потім стали помало розходитися.

Михайло Зощенко.

ГОДИННИК.

А лікар, самособою, страшно побілів. Шукає по кишенях — нема годинника. А годинничок поганенький, хоч з ланцюшком. І привіски, ріжні яєчка, вважаєте, малесенька підкова також, ключик...

Скрикнув, самособою: міліція! Годинника нема.

— Може ви його забули дома?

А він повідає:

— Ні, — каже — коли я до трамваю влазив, то глянув тоді на годинник. Щоби не спізнитися.

Тай у штанах стали шукати, по кишенях — нема.

— І щож? Злодій вискочив певно з трамваю? Не найшли!

— Ні... Найшли, чому би ні... Розрізали пацієнта ще раз. І хірург, самособою, зрадів. А ти тут, братіку... Так справді, дивимося — є годинник. До сліпої кишки притулився тай лежить собі... а ланцюшок знову коло жолудка...

Пілсудський по японськи.

Брат мікада з Японії, відвідуючи Польщу, загостив до Пілсудського.

— Що там чувати в японськім парляменті? — запитав Пілсудський.

— Яко-тако, тако-яко! — відповів гість.

За якийсь час питається Японець Пілсудського, де його сойм. Пілсудський, показуючи на дискретне місце, каже по японськи:

— Мам го там го — там го мам го.

— Чи ваш вуйко був присутний до останньої хвилі?

— Того ще не знаю. Покажеться, коли отворять заповіт.

Музика підбадьорює.

Пілсудський приказав грати собі день і ніч „Мазура" та „З димем пожаруф", щоби сміло виступати проти України.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

НАША „СВОБОДА"!

Не маю талану, щастя ні дару молоти на вічах язиком. І не можу бути лектором, висококарним, красноріччивим, золотоустим, бо й тут язик неврічний.

І кепський з мене й писар! Бо хоч думка в голові є, та не маю доброго строю в руках. Чорнило напів з порохом, густе як болото, а перо вже семий рік і затинається як конина.

Але й таким „тульцом" я похвалю добру річ, бо так каже справедливість. За предмет похвали вибираю собі „Свободу", бо досі на сю тему ніхто ще не говорив.

Читаю ту газету вже 26-тий рік без перерви, тай на радість прийшло до мене все добро з неї. Вона наче мати мене виховала. Щось кинула у череп ... лосіяне зійшло". Мій мозок тепер чистіший як був колись. Я вийшов з забобонів ... тих звичок, котрі я привіз з собою з глухого кута старого краю. Навчився я глядіти на людей, на світ і на річи ... обсервувати. Навчився я відрізняти Савлів від Павлів ... пізнавати, що один другому ... камінь чи перину? Ізза тих мотивів ся газета мені подобалася і за те її люблю, що веде читачів на добру дорогу, вказує, як треба жити на світі й вливає в нас ті прикмети, що підносять гідність чоловіка. Та коли я вже в сей бік зайшов, то возьму ключ і отворю минувшину. Згадаю ті прикрі часи, коли між нами панувала некультурність у словах і поведенню та відношенню до інших.

Бо чи це були культурні вистави, коли на сцені іржали, скавуліли, квичали, вищали, мекали, гавкали і ревіли як мавпи? А без фляшки не обійшлося, бо кождий кумався з „Заливайком". Було тоді мордобиття, чубарица, рахований зубів, були ґулі під очима, ломанне пальців, а часом і ребер. А це все понижало гідність нашу. Та нині вже не те. Лихі враження затерлися. Вже не видко обявів тої відтги. Іншим духом повіяло, все давне, дурне на нову, мудру дорогу повернулося. А скільки то треба було виписати паперу в „Свободі", щоби нарід зробити культурним?

Нині наш чоловік не бере вже цегли в кишеню і не біжить на бійку, як бувало, але ... іде поважно й статочно на віче, представлення, вечерки чи збори. А за те пальма заслуги належиться у першу чергу „Свободі". Вона перша збудила інтерес до просвіти, сталася учительською народа тай сотки тисяч мозків і натур переробила на ліпші.

„Свобода" нас освідомила, відвила просвітно, культурно і морально. Вона нас охоронює й придержує при нашім народі. Вона розбудила наші широкі маси на імміґрації, вона навчила нас любити нашу Батьківщину. А хто більше від неї кличе до жертвенности і плекає патріотизм? Хто підливає тут ідею українства? Хто перший взивав нас не годитися з неволею, а протестувати на чорний гнет проти Москви і Варшави? І таких питань я можу навести ще більше, тай на кожде відповідь: „Свобода". Вона є дійсно нашою рідною газетою. Бо московська „паморока" лудить у пекло — тягне, на зарiз; польський „крутисвіт" накладає нам хомут неволі, а „Свобода" взиває наш нарід до боротьби з кождим ворогом нашої державности.

Розважмо тільки, що було би з нас нині, якби від давна не було „Свободи"? Були би з нас остатні „тандитники", „байтали". „Свобода" завжди кликала до єдиности: Українці! Братайтеся, єднайтеся! Вона завжди радила нам позбутися вузкої партійности, а взивала до обєднання в боротьбі за визволення. І широкі маси таки зрозуміли, що треба без сварки носити воду, як хата горить. Ми бачимо, що мимо противенств нашa імміґрація таки обєднується і виступає гармонійно у всіх важніших справах. Ми бачимо, що „Свобода" виховала серед нас щирих і характерних націоналістів. А виховала тому, бо в неї нема колінопреклонства, рабства, покори, плазунства, підкупства й підхлібства. Вона не дбає, чи її писання подобаються червоним або іншим ворогам.

Пишу ті слова з особистої вдячности для „Свободи", бо доки я її не читав, доти у моїй „ліхтарні" було темно. Школа не дала мені того, що треба. Я вийшов з неї дурний! Знав я лише, що я чоловік та з якого села і повіту походжу, але навіть не знав, до якого народу належу. Аж у 1905 р. в Америці я дізнався зі „Свободи", хто я й яких батьків.

Щоби зрозуміти „Свободу", не треба вченого ока. Леда самоук пізнає, що це народня газета, призначена для народного освідомлення. Є в ній наукові статті і розвідки, всякі поради та інформації, тай рижний матеріял для поширення нашого знання, тому завдяки „Свободі" наші люди відродилися, стали культурнішими а крім того набрали національного ідеалу й запалали дійсною любовю до свого краю.

Тому кличу: Жий нам, „Свободо", й не умирай! Розвивайся щораз більше й світи нам вічно. Ми з тобою духом і серцем.

Микола Малецький,
Скрентон, Па.

РУХ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

МЕКАДУ, ПА. Бр. Сошествія св. Духа, від. 7, повідомляє, що звичайний мітінґ відбудеться в неділю, 22 лютого, в годині 3-ій пополудне, в галі церковній. На мітінґу будемо принимати в члени старших і дітей без оплати вступного. — Петро Пухир, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. Бр. св. Йосафата, від. 217, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 22 лютого, в годині 2-ій пополудни точно, в галі де звичайно. Обовязково кождий член має бути на мітінґу, бо є важні справи до вирішення. Довгуючих членів взиваеться прийти і вирівнати свої залеглости на сім мітінґу, бо в противнім разі будуть суспендовані, бо братська каса за них платити більше не може. Не явившийся на сім мітінґу член буде підлягати карі після ухвали з річного мітінґу. — Іван Дорофей, предс.; А. Іванів, секр.

ПОЗІР! CENTRAL FALLS, R. I.!

ЗАХОДОМ ТОВАРИСТВА ім. ІВАНА ФРАНКА, відділ 93 Укр. Народ. Союза,

— відограється —

ТРИ ПРЕДСТАВЛЕННЯ:

ДЕПУТАТИ ДО ВІДНЯ, ЗАРУЧИНИ ПО СМЕРТИ І ІЦКО СВАТ

В НЕДІЛЮ, 22. ЛЮТОГО 1931

В ГАЛІ УКР. КЛЮБУ
59 CENTRAL ST., CENTRAL FALLS.
Початок в годині 6-тій вечір.
Вступ 40 цнт., діти 10 цнт.

Просимо Шановних Українців з Централ Фолс, Павтакет, Провіденс і околиці прибути на сі три представлення, а будете всі задоволені, бо всі три представлення є поучаючі, веселі і смішні. Просимо прибути громадно. За вдоволення ручить Комітет. 41

ПОДЯКА.

Я, нижче підписана, складаю сердечну подяку головному урядови У. Н. Союза за уділення мені з фонду запомогового 75 долярів. Я й трое моїх дітей знаходимося в критичнім положенню задля хвороби мого мужа, члена 16. відділу У. Н. Союза.

Юлія Кирпчар,
Спринг Валей, Н. Й.

НЕ ЗАБУВАЙТЕ ЗА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ У. Н. СОЮЗА

УВАГА! НЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

ЗАХОДОМ ВІДДІЛУ ОРГАНІЗАЦІЇ ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ

— відбудеться —

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, ДНЯ 21-ГО ЛЮТОГО (FEBR.) 1931 РОКУ

VOLK'S LYCEUM HALL,
220 EAST 2nd STREET, NEW YORK CITY.
Початок балю в годині 7.30 ввечір до 5-тої рано.
Вступ 50 центів.

Щоби дати поміч тим, котрі борються за самостійність України, О. Д. В. У. в Ню Йорку уряджує цей Баль на дохід рідного краю і запрошується Громадянство міста Ню Йорку й околиці до численної участи, де спільно гарно забавимося і заразом поможемо рідній справі. Допоможім самі собі. Ні Москва, ні Варшава, ні Ліга Націй України нам не збудує, як ми самі посвятою, працею і боротьбою не виборемо. Наш гурток вислав в січни 1931 р. на боротьбу 1,000 долярів. Спис жертводавців буде поміщений в часописі Свободі по балі. Отож ще раз проситься громадянство на цей баль. Рівнож **буде виступати 50 танцюристів Укр. Нац. Танків зі школи балетмайстра В. Авраменка.** Буде много несподіванок. Музика добірна. За добру забаву ручить — **Комітет.** 41-2

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ У ВУНСАКЕТ І ОКОЛИЦІ! ПОЗІР!

ЗАХОДОМ УКРАЇНСЬКОГО СЕСТРИЦТВА НЕП. ЗАЧ. ПРЕСВЯТОЇ ДІВИ МАРІЇ ПРИ УКР. ПРАВОСЛ. ПАРОХІЇ

— устроюється —

НЕБУВАЛІ ВЕЛИЧАВІ ЗАПУСТНІ

ВЕЧЕРНИЦІ З ТАНЦЯМИ

В СУБОТУ, ДНЯ 21-ГО ЛЮТОГО (FEBR.) 1931 РОКУ

В PYTIAN HALL, 26 MAIN STREET.
Початок в 6-тій годині ввечір. — Оркестра Ст. Романовича.
Вступ для старших 35 ц., для дітвори 10 ц.

Шановні Родимці! Наша громада чогось подібного єще не робила і цего зимового сезону вже більше таких забав не думає робити. Тому використайте ту нагоду і всі як один, старі і молоді, возьміть участь в українських вечерницях. — За добру забаву ручать: 41
Катерина Лаба, Татіянна Гук, Наталія Камфонік.

УВАГА! ВОТЕРВЛІТ, Н. Й., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

ЗАХОДОМ УКР. ГОРОЖАНСЬКОГО КЛЮБУ У ВОТЕРВЛІТ

— устроюється —

З НАГОДИ РІЧНИЦІ НОВОГО ДОМУ

ЮВИЛЕЙНИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, ДНЯ 21-ГО ЛЮТОГО (FEBR.) 1931 РОКУ

У СВОЇЙ ВЛАСНІЙ ГАЛИ,
НА РОЗІ 5th AVE. і 25th ST., WATERVLIET, N. Y.
Початок в годині 7.30 ввечір. Вступ 35 центів.

Вп. Громадяни! На сей баль Укр. Амер. Горожани запрошують всіх місцевих і доокилничих громадян взяти участь. На сім бали будуть ріжні забави і несподіванки. Хор Укр. Горож. Клюбу відспіває кілька пісень під управою нашого члена **п. Лукіяна Шереметі. Буде виступ Укр. Танцюристів школи В. Авраменка.** До танців буде приграваги музика **п. Михайла Базара.** Просимо загал прийти на сей послідний баль перед великим постом. — **Комітет.** 41

УВАГА! НЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

ЗАХОДОМ КОМІТЕТУ ЗБАРАЖЧАН В НЮ ЙОРКУ

— уряджується —

ВЕЛИКИЙ (ЗАПУСТНИЙ) БАЛЬ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 22-ГО ЛЮТОГО (FEBR.) 1931 РОКУ
(WASHINGTON BIRTHDAY)

В УКРАЇНСЬКІМ РОБІТНИЧІМ ДОМІ,
(MANHATTAN LYCEUM)
66-68 East 4th Street, New York, N. Y.
Початок балю в годині 5.30 пополудні.
Добірна музика. Вступ 50 центів.

Увесь дохід з балю піде на допомогу будови Українського Народного Дому в Збаражі.

Тому на цім бали не повинно бракнути ні одного Українця. — За добру забаву ручить — **Комітет.** 41-2

BRONX! ЗАПУСТИ! BRONX!

ЗАХОДОМ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ ШКОЛИ,
675 EAST 183rd STREET,

— відбудеться —

В СУБОТУ, ДНЯ 21-ГО ЛЮТОГО (FEBR.) 1931 РОКУ

В ПАРОХІЯЛЬНІЙ ГАЛИ

ВОКАЛЬНО-МУЗИЧНІ ВЕЧЕРНИЦІ

при співучасти членів Товариства „Бандурист"
ПОЛУЧЕНІ З ЗАПУСТАМИ
при звуках знаної всім орхестри п. О. Берівка.
Теплі, смачні перекуски! — Ріжні несподіванки! — Хто прийде не пожалує!
Початок точно в годині 7-мій ввечір.
Вступ 50 цнт., а для дітей під опікою старших вільний.

Їхати: 3rd Ave "L" Bronx Park до 183rd Station, а відтак чотири бльоки на схід межи Belmont і Cambreling Aves. 41-2
Запрашається Громадян з Ню Йорку і околиці до ласкавої участи.
Комітет.

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ МІСТА НЮ ЙОРК Й ОКОЛИЦІ! ПОЗІР!

УКРАЇНСЬКЕ ЗАПОМОГОВЕ ТОВАРИСТВО ДНІСТЕР,
відділ 361 Українського Народного Союза,

— влаштовує —

БАЛЬ

В СУБОТУ, ДНЯ 21-ГО ЛЮТОГО (FEBR.) 1931 РОКУ

в УКР. НАР. ДОМІ, 217-219 E. 6th St., NEW YORK, N. Y.
Музика первворядна. Вступ 50 центів.

На сім бали будемо принимати в члени У. Н. Союза і до Тов. Дністер без вступного. За добру забаву ручить — **КОМІТЕТ.** 41-2

БАНКИТИР УМЕР

Комедія з сільського життя на три дії.
Виступає в сій штуці 14 осіб. — Ціна 35 центів.

Замовляти в адміністрації „Свободи":
"SVOBODA,"
81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Збори злучених американсько-українських організацій Филаделфії.

Дня 8 лютого с. р. вдбулось організаційні збори злучених американсько-українських організацій м. Филаделфії зі слідуючим порядком нарад:

1. Звіт з праці Протестаційного Комітету.
2. Звіт Контрольної Комісії і уділення абсолюторії.
3. Начерк статута Злучених Американсько-українських Організацій міста Филаделфії.
4. Вибір Управи.
5. Внесення і запити.

На збори явилися представники 42 організацій.

Звіт з праці.

Протестаційний Комітет старався при помочі преси інформувати нашу суспільність про працю Комітету. Загально до тепер вислано поверх три тисячі листів до чужинецьких організацій, товариств та приватних людий. Успіх був слідуючий: Комітет одержав богато листів від Американців з висказами симпатії для нашої справи, американська преса поміщувала звіти, а навіть окремі статті про погроми в старому краю.

Найцікавішим явищем було однак заінтересовання англійських послів і товариств, котрі в листі, який щойно одержано, кажуть, що успіх, який осягнули Українці в Лідзі Націй, є більший, як можна було надіятися і треба лише дальшої злідної праці, щоби ті успіхи закріпити. В послідних днях Комітет одержав другий важний документ, а саме звідомлення про погроми, вислане до Американської Леґії міжнародною організацією ветеранів „ФІДАК", писане самим польським генералом. Ця справа вимагає негайного вияснення і нею повинні занятися в першу чергу наші ветеранські організації в Америці і в Европі. Рівнож дали ми відповідь на листи світового товариства друга Ліґи Націй та інші, які зборам відчитано.

Після походу і протестаційного віча Комітет, на припорученя організацій, поробив заходи, щоби ввійти в тісну звязь з міськими американськими установами. Так навязано звязок з Червоним Хрестом, Комітетом помочі безробітним, музеєм та бібліотекою. Комітет став членом „Комюніті Кавнсіл", яка то організація обєднує всі добродійні товариства Филаделфії. На зборах цеї організації дня 31 січня покликано члена нашого комітету до імміґраційної комісії. Завдяки згідности думок членів комітету та сильній піддержці всього громадянства, комітет протягом не цілих трох місяців міг виконати богато праці і успішно.

На внесення провірочної комісії, по переведеній дискусії над звітом, уділено уступаючому комітетови абсолюторію та признання повстанням з місць.

Начерк статута.

Після переведеної дискусії одноголосно принято слідуючий начерк статута для злучених американсько-українських організацій Филаделфії:

Ціль: а) репрезентувати назверх филаделфійських Українців; б) звязати филаделфійських горожан українського роду з американськими культурними, туманітарними, військовими і політичними організаціями та брати активну участь в життю Филаделфії та околиці; в) познакомити Американців з українською культурою і наукою та в той спосіб причинитися до кращого порозуміння між народами американським і українським; г) нести моральну та матеріяльну поміч своїм членам та старому краєви.

Члени: Членом Злучених Організацій може стати кожда українська організація Филаделфії й околиці за вложенням річної вкладки пять долярів та призначенням двох своїх представників до ширшої управи.

Заряд: Заряд Злучених Організацій складається з предсідателя, чотирох містопредсідателів, двох секретарів, скарбника, трох контрольорів та 15 директорів, вибраних прямим голосованєм. Після потреби управа має право адоптувати та назначувати відповідних референтів, які входять в склад управи.

В склад нової управи ввійшли всі члени Протестаційного Комітету, а саме предсідатель і секретар вибрані одноголосно, інші члени подавляючою більшістю голосів. Як двох повних містопредсідателів вибрано паню А. Кладко та д-ра П. Дубаса.

Збори Злучених Організацій відбуватимуться раз на три місяці. Слідуючі збори відбудуться в неділю, 15 березня, щоби дати екзекутиві час поділити працю та дати плян праці до затвердження зборів.

Внесення і запити:

Внесення Тов. ім. І. Франка, щоб уладити концерт в честь І. Франка, віддано до вирішення екзекутиві, як також справу скликання шкільного комітету.

Рішено вислати негайно гроші, оставші в касі протестаційного комітету, а саме 150 дол. на інвалідів, політичних вязнів та Рідну Школу по рівній сумі, так, що загальна сума, вислана до краю, виносить 550 долярів.

Проба хорів та орхестри до української години на радіо відбудеться 20 лютого, в присутности менаджера радіо стації.

В справі протесту відділів „Провидіння": Замісць відділ г. 45 має бути: відділ ч. 16, Бр. св. О. Николая.

Громадянка Рутецька здала звіт відносно розділу святочних дарунків потребуючим родинам. Окремі пакунки передали слідуючі пані з товариства Горожанок та Жіночого тов. при У. С. Г.: Дубас, Джмелик, Галан, Кладко, Кісь, Марицька, Миколаїв, Насевич, Ничипор, Рутецька, І. Рутецька, Е. Слободян, Стрижак, Сивуляк, Василенко та громадяни: І. Пеленський та Шагала.

Рішено вкінці візвати всі товариства, котрі не були заступлені на зборах, щоби заявили своє приступлення до Злучених Організацій Филаделфії, та щоби всі організації внесли негайно свої членські вкладки в сумі пять долярів.

Злучені Американсько-Українські Організації міста Филаделфії.

В суді.

Слідчий суддя до підсудного:

— Чогож ви стали анархістом?

Підсудний: — Щож ви хочете, щоб усі були слідчими суддями?

Синок, батько й окуні.

Поки не зловлю дванацять окунів, не піду домою, Івасю.

— А ця ріка не замерзає зимою, тату?

ПРОТОКОЛ

ПЯТОГО КОНГРЕСУ ОБЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В АМЕРИЦІ.

(14)

Грибівський: Висловлює жаль, що своїм внесенням викликав таку затяжну дискусію. Думає, що УВО мусить придбати потрібний фонд на дальшу акцію і його придбає. Відома річ, що без фондів тяжко думати про революцію і визволення Рідного Краю. Засадниче питання є: чи Конгрес Обєднання рішає такий фонд збирати, чи ні?

Д-р Мишуга: Підносяться голоси, котрі навіть означують суму, яка повинна бути зібрана на дальшу боротьбу проти окупантів. Не штука говорити, але штука перевести в життя те, що проектується. Якби ми мали певність, що до трох місяців зберемо пятьдесять, чи сто тисяч, то ми зробилиб се. Але ми того не певні, тому дехто з нас горячиться. Хто вірить, що можна зібрати 100-тисячний боєвий фонд, нехай перебере в руки роботу коло його зібрання.

Т. Свистун: Тепер, коли наш нарід терпить страшні переслідування, коли всеж, мимо великої небезпеки, є люде, які готові до чину, в Америці посеред Українців витворився сентимент сприятливий дальшій боротьбі. Тоді будемо добрими провідниками, коли зуміємо той сентимент спрямувати в належне русло. Поїдемо домів, нехай же в кождого з нас буде клич: поміч УВО. Всі збірки в листопаді повинні йти на дальшу визвольну акцію.

о. Левицький: ще раз висловлюється за створення залізного боєвого фонду. Яким способом сей фонд не був би придбаний, але він мусить бути. Американські Українці мусять допомогти рідному народови в боротьбі, яка є единим реальним засобом для визволення.

о. д-р Клодницький: УВО заслугує на якнайбільшу підтримку з боку українського громадянства в Америці. Мусимо мати довіря до тої організації, яка складається з людей, готових віддати своє життя за визволення народу. Булоб добре, щоби УВО мала в Америці свою референтуру, через яку ми малиб звязок з тою організацією і були інформовані про її потреби і діяльність. Не можна припинювати збірок на инші національні потреби, але увесь місяць листопад віддати збірці жертв на поміч УВО. Нехай в кождій громаді відбуваються не лише Листопадові Свята, але нехай усюди переводяться збірки на боєву акцію осібними колекторами.

Павчак: Від Жидів можемо навчитися, як помагати свому народови в боротьбі за його права життя і волі.

Д-р Ґалан: підтримує думку про створення залізного боєвого фонду.

Ґельнер: При відповідно поведеній аґітації всі товариства, відділи запомогових організацій і громади певно зложать зі своїх кас відповідну суму на підтримку для УВО і зберуть жертви від своїх членів.

Ревюк: Деякі делеґати не хочуть розуміти тих, які не вірять, що можна зібрати 100 тисяч долярів на залізний боєвий фонд. Проти відчислювання 25% з загальних збірок мусить поставитися кожен тямучий чоловік, бо на таке відчислювання не дозволяє закон. Можна вести збірку на боєву акцію поруч збірок на инші цілі. Не закидаймо собі злої волі, бо нема між зібраними нікого, кому доля свого народу не лежалаб на серці. Голосуймо над тою справою так, як віримо, а відтак переводім неустанною працею на місцях в життя те, що буде постановлено.

Внесення о. Левицького, підтримане Дармограєм, що Конгрес Обєднання уповажнює Головний Уряд до збірки залізного боєвого фонду на дальшу акцію УВО; той фонд буде вложений ц одним із найбільших американських банків і буде отаватися під контролею Головного Уряду Обєднання і спеціяльної комісії з трох людей; той фонд буде виплачений УВО за згодою Гол. Уряду Обєднання, — переходить більшістю 6 голосів.

Ревюк: Тепер остається вибрати комісію з трох людей, яка разом з урядом Обєднання буде заряджувати залізним фондом.

Пипюк: противиться виборови такої комісії, щоби не було двох екзекутив.

о. д-р Клодницький: є за вибір такої комісії й уважає, що в ній повинні бути люде, які є в звязку з УВО.

Пипюк: ще раз заявляється проти вибору такої комісії.

Ревюк: звертає увагу Пипюкови, що така комісія мусить бути вибрана згідно з тим внесенням, яке щойно ухвалено в тій справі.

До комісії вибрані: о. Л. Левицький, Дармограй, д-р Ґалан.

Д-р Мишуга: ставить внесок, підтримує д-р Борак: Комісія залізного боєвого фонду виготовить плян придбання того фонду і статут, після якого цим фондом можна буде заряджувати і предложить Екзекутиві Обєднання до затвердження. Внесення переходить одноголосно.

(Конець буде).

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

ГЮСТОН, ТЕКСАС.

Громадянин Дмитро Куріца переслав десять долярів пожертви на пекучі потреби Рідного Краю.

—o—

ШЕЙРОН, ПА.

Священик о. Г. Пипюк переслав до Рідного Краю через Обєднання 2 дол. 50 центів на визвольну боротьбу. Це жертва замісць святочних побажань.

—o—

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Клемент Ружецький з родиною переслав до Рідного Краю через Обєднання пять долярів, замісць святочних побажань. Гроші призначені на Рідну Школу.

—o—

ВУСТЕР, МАСС.

Громадянин Йосиф Зазуляк переслав замісць святочних побажань 10 дол. з призначенням на Рідну Школу 5 долярів і 5 долярів на ріжні потреби.

—o—

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Громадянин Теодор Свистун переслав до Рідного Краю через Обєднання 5 долярів замісць святочних побажань. Гроші призначені на Рідну Школу.

—o—

ДІТРОЙТ, МИШ.

На тов. „Просвіта".

Членські вкладки по $2 до „Просвіти" у Львові вплатили: П. Войтович і Т. Войтович, а $1 переслано за книжки. Гроші вислано через Обєднання.

—o—

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Жертва на Рідну Школу.

Центральний Комітет Українських Народних Організацій у м. Ню Йорку переслав через Обєднання до краю $77.50 на Рідну Школу. Це чистий прибуток з концерту 8. лютого 1931 року в річницю проголошення самостійности Великої України й Злуки з нею Галичини.

Прихід з продажі білетів виносив $212.50. Всі витрати на концерт 165 долярів.

Комітет.

—o—

НЮ ЙОРК, Н. Й.

З хретин на боротьбу.

В неділю 8. ц. м. відбувся в Укр. Прав. Церкві хрест двацятьлітнього молодця гр. Павла Райнера, по народности Шведа, члена Укр. Молодечого Клюбу, котрий є зорганізований при церкві.

З тої нагоди Укр. Молодечий Клюб влаштував у церковній галі вечерок, на котрий запрошено ряд членів церкви і гостей. Підчас перекуски промовляли до нашої молоді по американськи священик д-р Домкін, проп. В. Купчинський, о. А. Іванишин і гр. П. Сокальчук. Останній бесідник вказав на шлях боротьби, яким іде українська молодь в обороні української державности, і завзивав українську молодь до допомоги краєвій молоді.

На його заклик зложили слідуючі жертви: по $2: о. А. Іванишин, М. Близнак; по $1: П. Сокальчук, І. Тураш, А. Тураш, Я. Тарас, В. Іванишин, К. Біла, З. Симошин; по 50 ц.: Е. Барановська; по 25 ц.: А. Хитрик і М. Курчій. Переслано до Обєднання $12 і призначено на боєвий фонд.

М. Близнак.

—o—

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ.

Коляда на лікарську поміч.

На поклик Союза Українок Сестрицтво Н. З. П. Д. Марії з гори міста врадило піти з колядою, щоб придбати дещо для потерпівших від ляцьких нагаїв. Отож на таку ціль наші громадяни давали, хто що міг. Вього зібрано 75 дол. Жертвували такі особи:

По $2: Розалія Атаманюк, М. Баран, Антоніна Кирчів, Катерина Левицька, М. Мельниченко, С. Костів, Параскевія Кот, о. В. Лотович; по $1: Христина Семусь, Марія Грабар, Ксеня Милянович, Анна Кухар, Катерина Стельмах, Р. Струж, Софія Мигович, Анна Вовк, П. Малицький, Анна Мандат, Анна Тисаровська, Тарас Хвалик, Марія Милянович, Павлина Жуковська, Пелягія Рейнгардт, Ксеня Колесник, Анна Кулич, М. Жуковський, Т. Журавецька, Анна Маційовська, Т. Савіцький, Т. Радишевський, П. Пацала, І. Гусар, П. Світницький, Анастазія Ґріца, Анастазія Тизво, Анна Булутонська, Т. Чопик, Т. Челяк, Катерина Чопик, П. Дмитрів, Я. Осміловський, С. Шимон, Ксеня Сай, І. Микитка, Емілія Салюк, П. Наконечний, Марія Томчук, Анна Піддубчишин, Марія Папас, І. Чура, С. Кіцей, Параска Заканич, В. Микитка, І. Станиславишин, І. Сміт, Г. Готра, І. Дубик, А. Дубик, А. Стефанович, Стефанія Костирка, Анна Ваґнер, Анна Сарантіно, Анна Микитка, Михаліна Дячик, Марія Вовк, Марія Струж; по 50 ц.: Розалія Дорош, Т. Мазур; по 25 ц.: Тарасевич, Т. Гануш.

Марія Грабар, предс.

Злочинцеві відчитали присуд, що його засудили на два роки.

Засуджений: — Прошу повідомити мою жінку, що я вже не прийду на обід.

ПОВОРОТ ТАРЗАНА.

(8)

Тарзан не показував по собі ніяких признак гніву, як він устав. Усмішка гралася на його устах, але наглий рух його здорового кулака до лиця розяреного Араба і той Араб упав на землю. Кільканацять його товаришів кинулися в кімнату.

—o—

З криками: „Вбий безвірника!" та „Геть з неправовірною собакою!" Араби кинулися на Тарзана. Інші Араби, що сиділи в каварни, прилучилися до них, щоб дати научку безоружному чужинцеви. Тарзан відступив назад перед переважаючим числом своїх противників. З витягненим ножем Абдуль стояв при ньому.

—o—

Сильним ударом кулака Тарзан звалив на землю кождого, що наближався на віддаль його сильних рук. Товпа збилася так сильно, що вони не могли вживати ніякого оружа. Наконець Тарзан потрафив схопити одного з найближчих напасників та обезоружити його скорим викрученнем руки.

—o—

Держачи того Араба перед собою немовби щит, він відступав поволи назад до дверий, а відтак на подвіря. В дверях він задержався на хвилину, і піднявши кидаючогося напасника понад свою голову, кинув його перед себе, немовби з катапульти, просто на наступаючу товпу.

—o—

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИС „СВОБОДА".